

„Църковен Вѣстникъ“

на два вѣсн петъль
той нѣ прѣлъ годнѣтѣ и три
приложѣнѣ — по 1 книга отъ
4 печатни коли за вѣсно
четиримѣсечѣ.

Годнѣтѣ цѣна на „Църко-
венъ вѣстникъ“, заедно съ
трѣтъ приложѣнѣ, за България
1) лева, а за странство 13 лева.

Единъ брой 15 ст.

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ

СЪ ТРИ ПРИЛОЖЕНИЯ БЪ ГОДИНАТА.

Абонаментътъ е годишенъ и

— вѣснога прѣдплатѣтъ. —

Всичко, относѣще се до вѣст-
ника, се изпраща до админис-
трацията на църковенъ вѣст-
никъ* въ г. София.

За обявлѣния се плаща за първи
пѣтъ по 20 ст. на редъ съ
гармондъ, за вѣсно повторѣни
по 15 ст.

Неплатѣни писма не се при-
ематъ — рѣжониси за седмичното
издаѣне не се поврѣщатъ.

СЪДЪРЖАНИЕ.

Опроверженіе.

Скжпитѣ жертви.

Православната църква въ Далмация. — Д. М.

За самоубийството въ свръзка съ въпросъ за смисъла
на живота. — Х. Караламбевъ.

Училищни правила. — Л. Г.

Църковна и обществена лѣтописъ :

1. Вжтрѣшенъ отдѣлъ.

2. Външенъ отдѣлъ.

Обявлѣния.

Въ брой 1700, отъ 13 м. май т. г., вѣст-
никъ „Вечерна Поща“ (Наумова) е напе-
чаталъ единъ разговоръ, който единъ отъ
сѣтрудницитѣ на този вѣстникъ е ималъ съ
католишкия архиепископъ Менини.

Опълномощени сме да обявимъ, че нѣма
нищо основателно въ думитѣ, които съ прѣд-
метния разговоръ се прѣдаватъ, като размѣ-
нени между Негово Блаженство Екзарха и
реченаго Менини.

Скжпитѣ жертви.

Националниятъ организъмъ на бълга-
рина немилостиво е подложенъ на всевъз-
можни терзания отъ вси страни. Изстребле-
нието на българския елементъ вѣнъ отъ
княжеството върви систематически и съ ги-
гантски крачки. И ако на това систематично
изстребление не се положи по който и да е
начинъ край, нѣма да изминатъ двѣ поко-
ления и свѣтътъ ще бѣде свидѣтель на
едно покъртително социално явление, именно:
изчезванието на българската народностъ отъ
двѣтъ най-важни провинции на Балканския
полуостровъ — Македония и Одринско. Че
нашето твърдение е вѣрно въ основата си,
лесно можемъ се увѣри, стига само да взе-
мемъ прѣдъ видъ гоненията, които не-

милостиво търпи българскиятъ елементъ въ
казанитѣ провинции. Не стига това, гдѣто
господстващото племе въ тия провинции
по всевъзможни начини изтезава беззащит-
ното българско население, и то прѣдъ ли-
цето на цивилизована Европа, която е из-
пратила свои прѣдставители ужъ съ цѣлъ
за облекчение сѣдбата на нещастната рая,
но и изконнитѣ врагове на българщината,
гърцитѣ, сѣ си поставили явно и открито за
задача, даже подъ покровителството на тур-
ската власть, да трепятъ ненаказано мирно-
то българско население, като извършватъ
въ срѣдата му всевъзможни варварщини,
като нападатъ беззащитнитѣ селени и ги
колятъ немилостиво по друмищата. Но и тукъ
не се спира това всеобщо изстребление, а
трѣбваше еднокръвнитѣ и едновѣрнитѣ
наши братия, сърбитѣ, да излѣятъ и тѣ яда
си върху беззащитното българско население,
да прѣсилватъ по всевъзможни начини до
такава стѣпенъ съвѣстѣта му, щото да го
заславятъ да се отрече отъ народността си
и то при помощѣта на най-жестокитѣ изте-
зания.

Възползувани отъ това тежко положе-
ние на българина въ Македония и Одринско,
сновашитѣ по-всички посоки на турската
империя разни религиозни пропаганди сѣ
развили извънредна дѣйностъ, да го откльо-
нятъ отъ праотеческата му вѣра и съ това
да му нанесатъ смъртоносна нравствена ра-
на. Въ тая народоубийствена за българина
дѣйностъ разнитѣ религиозни пропаганди на
миратъ не само пълн. съчувствие, но и яв-
на подкрѣпа отъ страна на всички държави,
въ интереса на които е да изчезне съвсѣмъ
българскиятъ елементъ отъ най-важнитѣ про-
винции на Балканския полуостровъ, върху
които тѣ отдавна сѣ хвърлили своя лакомъ
и кръвожаденъ погледъ. Тия заинтересова-
ни държави отъ омаломощението на много-
бройния български елементъ въ Македония
и Одринско твърдѣ добрѣ съзнаватъ, че не
тѣй лесно и скоро може да се смаже тоя
елементъ съ едно грубо и варварско изби-
вание, каквото по настоящемъ се практи-
кува върху му. Тѣ сѣщеврѣменно съзна-
ватъ отлично и това, че още по мъж

но е да се отклони цѣлата народна маса въ Македония и Одринско отъ праотеческата ѝ вѣра, въ която тя е намирала подкрѣпа и утѣшение въ най тежкитѣ минути на живота си. Обаче това никакъ не обезкуражи поменатитѣ заинтересувани държави, защото тѣ въ сжщностъ се стремятъ съвсѣмъ къмъ друго нѣщо. Тѣ сж си поставили за задача да раздвоятъ и споредъ това да разнебитятъ българския елементъ въ религиозно-нравствено отношение което безъ съмнѣние би имъ улеснило задачата за неговото пълно омаломощение. И трѣбва да признаемъ, че въ това отношение смѣткитѣ на народнитѣ ни врагове сж напълно вѣрни. Ако е трудно и даже почти невъзможно до се застави една цѣла народна маса да измѣни вѣрата си, то никаква трудностъ не се срѣща въ това, да подмамишъ една голѣма частъ отъ тая маса да остави праотеческата си вѣра и да възприеме вѣрата, която пропагандирашъ... Веѣкога ще се намѣрятъ въ веѣки народъ малодушни хора, които за лични свѣтски облаги да пригърнатъ вѣрата, която имъ се прѣпорѣчва като срѣдство да се избавятъ отъ всички житейски несгоди и да заживѣятъ по сносенъ животъ. Тая задача още по-лесно се постигна при условията, въ които днесъ за днесъ се намира българинътъ въ Македония и Одринско, когато той не е сигуренъ за честъта на сѣмейството си, нито за имота си, нито за живота си.

Въ това критическо положение на българина въ Македония и Одринско, при което се застрашава неговото сжществуване, той, за голѣма жалостъ, отъ нигдѣ не намира подкрѣпа и утѣшение, нито пъкъ очаква поне въ бждеще да му се окаже отъ нѣгде каква годѣ поддържка. Естествено бѣше да очаква той най-близка и непосредствена поддържка отъ другитѣ свои братя, които се намиратъ сравнително въ по-добри условия, за да могатъ да окажатъ поне малка помощъ за облекчение участиа на нещастнитѣ си братя. Обаче отъ тая страна малко надежда има за нещастния македонски робъ. Светата българска екзархия, която по прѣди тѣй енергически се застъпваше прѣдъ турското правителство за облекчение участиа на страждущитѣ наши братя въ султановата империя, днесъ за днесъ се намира въ окаяното положение да не смѣе да издигне гласа си въ защита на своето паство. Нейнитѣ рѣцѣ сж съвършено свързани и никакви нейни ходатайства не се взематъ вече въ внимание за подобреніето колко годѣ на нещастнитѣ наши братя задъ Рила; напротивъ, нейнитѣ ходатайства като че ли още повече ожесточаватъ враговетѣ на народността ни ътъ стремежа имъ за нейното окончателно изстребление. Не му е тукъ мѣстото да се раз-

глеждатъ причинитѣ, по които Светата българска екзархия е доведена до положението на съвършено обезсилване и до невъзможността ѝ да се застъпва енергически за своето, жестоко прѣслѣдвано, паство. Ние само констатираме факта на това незавидно положение на екзархията, за да покажемъ безизходното положение на нашитѣ братя въ Македония и Одринско. Тия наши нещастни братя не могатъ да разчитатъ тѣй сжщо за помощъ и застъпничество отъ самитѣ насъ, живуцитѣ въ княжеството, макаръ ние и да сме поставени въ сравнително въ по-добри отъ тѣхъ условия, за да подигнемъ гласа си въ тѣхна полза. Причината на това е, че сждбата на Балканския полуостровъ днесъ за днесъ не се намира въ рѣцѣтъ на народноститѣ, които го населяватъ, а въ рѣцѣтъ на европейската, или по добрѣ, все-светската дипломация, понеже почти всички държави на свѣта сж заинтересувани отъ участиа на разлагащата се турска империя. Това е тѣй; обаче не може да се отрича, че сжществената причина на невъзможността ни да се застъпимъ за нашитѣ страждущи братя се крие въ нашата собствена разнебитеностъ. Нека се озърнемъ на около си, да видимъ, какво вършимъ и съ какво сме заети вътрѣшно, когато нашитѣ страждущи братя издаватъ вопли на отчаяние. Не сме ли се вдигнали ние сами единъ срѣшу другъ и водимъ помежду си отчаяни партизански борби, въ основата и въ мотива на които не е друго, освѣнъ дребнави и тесногърдни принципи, или, по точно казано, лични материални интереси? Но нека не се разпространяваме повече върху тая тема, защото до сегашниятъ ни опитъ най-нагледно ни доказа, че колкото пѣти се е говорило върху тая тема, друго не се е постигало освѣнъ още по-голѣмо взаимно ожесточение между партиитѣ и въ добавкъ на това постоянни взаимни нападки единъ върху другъ не за друго, а за материални облаги.

Единствената надежда и утѣха на страждующия македонецъ е останала върху неговия най-близъкъ събратъ, който заедно съ него сподѣля тежкото политическо робство. И ето ние сме свидѣтели на единични самоотвържени подвизи на идейно-свѣтлитѣ личности, които постоянно привасятъ себе си жертва въ пълна увѣреностъ, че тая жертва нѣма да остане безъ каквото и да е послѣдствие за подобрене участиа на тѣхнитѣ страждущи братя. Числото на тие самоотвържени борци, които принесоха себе си въ жертва на народния олтарь, е станало вече доста значително и това именно показва, че въ недраца на българската душа се криятъ още значителни нравствени богатства, които сж залогъ на това, че нашата националностъ ще се възроди най-послѣ на-

пълно, за да заживѣе щастливъ животъ, който подобава на всѣко политически, свободно и културно развито общество. Трогателна и дълбоко трагична е съдбата на тие отважни борци, които въ пълно съзнание за безнадежния изходъ въ неравната борба все пакъ отиватъ съ легендарна отважностъ право въ огъня и намиратъ смъртта си, заобиколени отъ безбройно множество аскеръ и башибозуци. Прѣсенъ примѣръ на това ни прѣдставя недавно загиналиятъ въ селото Влахи полковникъ Яковъ, смѣлъ борецъ за свободата на своитѣ родни братя въ Македония и Одринско. Тѣй славно загинаха и продължаватъ да гинатъ множество отважни борци за свободата на своята родина. Тѣхнитѣ личности се издигатъ на недостигаема нравствена висота, защото тѣ на дѣло съ пожертвование своя животъ ни показаха примѣръ на най-безкористенъ патриотизъмъ. Тѣхниятъ подвигъ на доброволно пожертвование живота си за облекчение участъта на поробенитѣ наши братя добива още по голѣма цѣна отъ това, че тѣ отиватъ на явна смъртъ въ най-крѣпката си възраст, когато още не сж успѣли, тѣй да се каже, да надникнатъ въ живота и да се насладятъ отъ богатъ, които той прѣдставлява. Това неволно ни кара още повече да се очудваме на тѣхната рѣшимостъ да отиватъ на явна смъртъ за свободата на роднитѣ наши братя, които тежко пшкатъ подъ несносния яремъ на дивия азиатецъ.

При всичката обаче безнадежностъ, въ която се намиратъ поробенитѣ ни братия, не само отъ никждѣ неподкрѣпвани материално, но даже лишени отъ какво о и да е насърчаване, все пакъ въ тѣхъ не изчезва енергията да отстояватъ своето национално съществуване. И тая енергия тѣ черпятъ отъ самопожертвованияето на излѣзлитѣ отъ срѣдата имъ идейно свѣтли личности, които тѣй беззавѣтно се хвърлятъ въ срѣдата на самата опасностъ гдѣто безвъзвратно намиратъ смъртта си. Поддържаната по тоя начинъ енергия у роба никога нѣма да изчезне, а напротивъ ще се засилва заедно съ увеличението на доброволно даванитѣ жъртви отъ страна на неговитѣ братя герои. И върху коститѣ на тия славно загинали герои ще възкрѣсне най-послѣ давно желаната свобода на роба, при всичкитѣ неодолими прѣчки, които поставятъ неговитѣ явни и тайни врагове въ стремежа му къмъ отърсване отъ гърба си позорното политическо иго. Че това рано или късно ще бжде осъществено, най-добрѣ свидѣтелствува историята на нашето възраждане, която ни прѣдставя примѣри на докарване народа ни до крайната точка, граничаща съ неговото окончателно загиане, и непосредствено идещето слѣдъ това подобрѣние на горчивата му участъ. Нека

хранимъ въ себе си крѣпката надежда, че и тоя пѣтъ историята ще дойде да се повтори, като се прѣкъсне най-послѣ несносното робство на нашитѣ енокрѣвни братя и се достигне до тѣхното освобождение отъ това несносно робство.

Православната Църква въ Далмация.

Далмация — австрийски архипелагъ въ Сибъ или Адриатическо море, е единъ отъ най-цѣвнитѣ бисери въ короната на Хабсбургитѣ. Затворена чрѣзъ Динарскитѣ Алпи за сѣверния и сѣверо-източенъ хладни вѣтрове, а отворена за южнитѣ топли — тая областъ има чудесенъ климатъ, чаровно небо. Туеъ полетата и голитѣ рѣтлини на островетѣ сж покрити съ благословената маслина, възпѣта въ всичкитѣ южно-славянски народни пѣсни, и която е източникъ на благоденствие на населението.

Подъ влиянието на тоя благъ климатъ, на тихото, но много често вълнувано и буйно море, на омайното южно сивъ небо, отъ което и самото море е получило епитета „Сибъ“ — възпѣто въ нашитѣ пѣсни — далматинцитѣ образуватъ единъ особенъ славянски типъ между сърбо-хърватския славянски югъ. Далматинецѣтъ и далматинката сж благи, като климата на своята страна; тихи, като тихото свое море; буйни и стремителни, когато ги развълнува нѣщо неправо, като буйнитѣ и бѣсни вълни на своето море; либави, засмѣни, гостоприемни и омайни, като своето небо. Находящи се въ постоянна борба съ морскитѣ вълни, далматинцитѣ сж твърди, неустрашими, самонадѣяни, непрѣклонни и благородни рицари. Огъ опасностъ се не боятъ и не бѣгатъ; подлостъта лицемѣрето и подлизурството мразятъ и прѣзиратъ, добродѣтелята обожаватъ. Слабостъта защищаватъ съ пълна прѣданостъ и самопожертвование, приятелството и честната дума тачатъ и държатъ като священь дългъ.

Тия качества, които ги турятъ на първо мѣсто между всичкитѣ сърбо хърватски племена, можете да забѣлѣжите лесно въ всѣки далматинецъ, въ всѣка далматинка; доволно е да влѣзнете съ тѣхъ въ интимна срѣща. Тия качества особено рѣзко се виждатъ въ далматинскитѣ първи и видни мъже и дами. Тия качества въ миналото врѣме на тоя мѣничекъ народъ сж създали онуй демократическо благородство и благородни домове, чиито множество гербове сж запазени и до днеска въ Дубровникъ, Сплетъ и Задъръ. Тия качества сж създали онуй минало на далматинцитѣ, които, било въ Дубровнишката република, било въ австрийската монархия, тѣ сж съумѣли да запазятъ видно мѣсто и не сж изгубили своята рѣзка славянска особеностъ. Между всичкитѣ западни и южни славяни, които влизатъ въ състава на австрийската монархия, азъ намѣрихъ далматинцитѣ единственитѣ истински и съ смисълъ борци за славянската идея, за славянското единство. Азъ пропѣтувахъ чрѣзъ Славония, Сремъ, Босна, Херцеговина, Краина, Хърватско и Чехско, вибнахъ и изучихъ борбата, която води въ тия славянски страни славянството съ нѣмцината или германизма — но никждѣ не видѣхъ, не срѣщ-

нахъ такава смисълъ въ борбата, такъво зрѣло разбиране на условията за славянското единение; такава твърда и скалиста надежда за славянското хубаво бъдеще и такава вѣра, че славянското единение не е праздна мечта, а бъдеща неизбѣжно изпълнима реалностъ.

И наистина, като проучите пътя, който сж избрали, и срѣдствата, съ които тѣ мислятъ, че ще се постигне тоя общъ на всичкитѣ славяни блѣнъ — не можете да се не съгласите съ тѣхъ. Въ другитѣ славянски земи, за които е рѣчь, вие срѣщате само глъчка, вѣкъ и шумъ за славянство и славянско единство, но не виждаме нищо съ смисълъ, нищо съ планъ — което дава право на нѣмцитѣ да се подсмиватъ и да се подиграватъ съ туй славянско единство. Въ Далмация не вѣкатъ, не дигатъ шумъ, не правятъ глъчка — но тихо и здраво работятъ въ пътя на славянската култура — работятъ, но съ смисълъ и съ здраво разбранъ планъ. И отъ тоя планъ, отъ тая смисълъ, азъ останахъ очарованъ. Единъ прелатъ, висока и свѣтла личностъ въ Далматинския свѣтъ, ето какъ ми начерта плана въ своята борба срѣщу нѣмщината.

„Двѣ сж основитѣ за единството на народитѣ и племената; едната е вѣрата съ богослужението, втората е азбуката съ литературата; политическото единство не е друго, освѣнъ сейменивъ на първитѣ, но не пазачъ, а пандуринъ, слуга. Св. славянски апостоли и български синове — Кирилъ и Методий, още прѣди тисляци години сж положили тия основи въ православието, въ славянското богослужение и въ кирилицата, въ писмото и четмото, и начъртали сж пътъ, по който славянството трѣбва да върви, за да стигне до своето единство, до своето могъщество. Една литература съ единъ езикъ и еднакво писмо е яката верига, която свързва германцитѣ, френцитѣ, италианцитѣ, англичанитѣ и другитѣ велики нации. И ние трѣбва да тръгнемъ по тоя пътъ. Ако всичкитѣ славяни усвоимъ кирилицата и на нея пишемъ и четемъ, ние ще имаме една яка и твърда верига за единство; ако пъкъ всички славяни усвоимъ славянското богослужение, написано съ кирилица и го въведемъ въ всичкитѣ църкви — ние ще имаме втора яка верига; третата верига е православието или християнството, което ни проповѣдваха Св. славянски апостоли. И тия три вериги сж въ същото врѣме и тритѣ яки скали, о които ще се разбиватъ на трохи всичкитѣ домогвания на римския папизъмъ, който чисти пътя на германизма, и всичкитѣ домогвания на германизма. Първитѣ двѣ условия сж лесно приемливи и приспособими, третото, т. е., православието, на гледъ малко е мъчно приемливо, но малко по-голъма искреностъ къмъ дѣлото и малко по-дълбоко вникване въ туй дѣло — ще изчезне всѣко недоумѣние. Римската църква не признава ли Св. славянски апостоли за светци? Прочее, тѣ съ своето учение сж удостоени да бждатъ прѣдстоятели при Прѣстола на Бога; ние, славянитѣ, като слѣдваме същото учение на тия Св. Апостоли, ще бждемъ ли лишени отъ спасение и животъ вѣчни? А какво е било учението на Св. просвѣтителитѣ, всѣки го знае. Прочее, нѣма никаква сериозна спънка, за да бждатъ приспособени и тритѣ тия основни условия за нашето обединение; доволно е само едно трезво погледване на дѣлото и искрено отнасяне къмъ въпроса. Бждете увѣрени — продължи благородниятъ и благочестивъ

прелатъ, че тукъ е спасението; всичко друго е само празенъ шумъ. Недѣйте вѣрва, че ще постигнатъ нѣщо оние, които вѣкатъ за славянство и славянско единение, а пъкъ се прилѣпаха къмъ римокатоличеството, латинското богослужение и латинската азбука — които чистятъ пътя на германизма. Ние — свърши достойниятъ прелатъ, като сме разбрали тая истина, приложили сме я и прилагаме я на дѣло и днеска. Далматинцитѣ нѣкога сж били всички православни, но подъ тежки и прѣтежки условия политически, една частъ е била принудена да приеме най-напрѣдъ унията а послѣ и католичеството. Но и тие наши братя католици — и миряни и духовни — защитили сж и защищаватъ славянското богослужение, макаръ и съ глаголица писана, и не е далечъ денътъ, когато тѣ пакъ ще се повърнатъ въ обятията на Св. Православна църква, която пази националния образъ на всѣки народъ. И не е ли тоя пътъ избранъ добръ? Не прѣдставлява ли смисълъ и зрѣло размисленъ планъ? Не зная, кой какъ ще отговори, но азъ съмъ съвършено съгласенъ съ възгледитѣ на достойния владика и тие негови възгледи, както и цѣлия ни разговоръ все около тоя въпросъ, ще бждатъ прѣдметъ на особна статия. А сега, нека продължимъ обзорѣнието си върху Православието въ Далмация.

Православието въ Далмация е било господствующе, но подъ тежкитѣ политически условия, то е било принудено да отстъпва. И днеска всичкитѣ старински църкви въ селата и градоветѣ, построени съвършено по източенъ православенъ типъ, както и старинскитѣ икони и изображения, които сж изписани по образа на източната православна зография, свидѣтелствуватъ за цвѣтущото състояние на Православието въ Далмация. Но настъпили тежки врѣмена за Православната Църква. Исторически документи запазени повѣствуватъ, че въ всѣка православна църква е имало и римокатолически олтари и въ тѣхъ се извършвала литургия на латински езикъ отъ латинско духовенство и то въ сщия моментъ, когато и православниятъ свещеникъ е служилъ въ православния олтаръ православна Св. Литургия; подъ звуковетѣ на гласовития органъ се губѣло черковното пѣние на православната служба. Това се правяло съ цѣль. Освѣнъ това, когато е умиралъ нѣкой християнинъ, трѣбвало е да се вѣка католически свещеникъ, защото, споредъ наредбата и закона само католическото духовенство е можало да извършва религиозно-обредни процеси — какъвто е и погребението. Православното духовенство никѣдъ не смѣяло да извършва явна черковна процесия, и прѣдъ властитѣ се прѣдставлявало само латинското духовенство.

Може ли да си прѣдстави нѣкой по-тежки условия за черковно-религиозенъ животъ, освѣнъ ония условия, които сж били за духовенството въ Турция?

И при тия тежки условия Православната Църква въ Далмация е живѣла, пазила е благочестието между народа, давала е вѣра на падналитѣ духомъ за похубаво бъдеще и ги е крѣпила въ чистото учение.

И най-сетнѣ, туй благо врѣме за Православната Църква е настъпило. Наполеоновитѣ войски, като прѣминали всичкитѣ срѣдно-европейски земи и държави, стигнали и въ Далмация. По единъ миренъ договоръ съ Австрия, Далмация останала подъ френско владичество, и въ Задъръ отъ името на Наполеона е управлявалъ

намѣстникътъ Викентие Дандоло. Макарь и католикъ, той просвѣтенъ мъжъ е съзрѣлъ тежкото положение на православно духовенство и Православната Църква, видѣлъ гнета, който католическото духовенство упражнявало надъ православнитѣ християни и позналъ унизителното състояние на православнитѣ свещеници. Като просвѣтенъ мъжъ, той се възмутилъ отъ всичко това и направилъ единъ обширенъ докладъ до императора Наполеона. Той царъ веднага далъ заповѣдъ да се освободи Православната Църква отъ това тежко положение, и наредилъ щото въ всичко да има тя тия права и привилегии, каквито и Римо-Католичката. Това е станало въ 1806 г. и отъ тогава православно духовенство съ своето паство е отдѣхнало. Въ 1808 г. Наполеонъ е издалъ наредба да се учредятъ въ Далмация православни епархии съ свои епископи, да се установятъ при епископскитѣ духовни консистории и училище за образование на православенъ клиръ. Отъ държавното съкровище е била отпусната сума за издържаване на епископитѣ, на консисториитѣ и училището, а така също е било наредено половината отъ разноска за поддръжане на православно духовенство и на православнитѣ църкви да се плаща отъ държавното съкровище. Въ сѣщото врѣме било наредено да бѣде свиканъ въ Задъръ църковно-народенъ съборъ, който е ималъ да изработи уставъ за управлението на Православната Църква въ Далмация.

Той съборъ билъ събранъ още сѣщата година и изработилъ уставъ, който билъ утвърденъ отъ Наполеона. Наполеонъ е утвърдилъ и първия избранъ и посвѣтенъ православенъ епископъ въ Задъръ, който е управлявалъ цѣла Далмация, Бока Которска и Истрия. Било е опрѣдѣлено послѣ това, какво било нужно за духовното училище въ Шибинико, назначени били членовѣтъ при новитѣ консистории, установено било възнагаждението на енорийскитѣ свещеници и епатрихилскитѣ тарифи и въ Бока Которска билъ назначенъ епископски викарий. Съ една дума, Наполеонъ е турналъ основание на всичко онова въ Далматинската Православна Църква, което и днеска сѣществува. Отъ тогава Православната Църква е заживѣла свободенъ животъ; подъ страхъ на углавно прѣслѣдване и наказание било забранено на католическото духовенство и на властитѣ да се бърватъ въ вѣтрѣшнитѣ черковни дѣла на православнитѣ далматинци.

Послѣ четире години, Далмация паднала отново подъ Австрия; макаръ лагинското духовенство пакъ да е получило сила и мощъ, но Православната Църква, турната на здрави основи отъ Наполеона и френското управление, не е можала да бѣде повърната въ прѣдишното робско и унизително състояние. Дѣйствително, пропагандата католическа, послѣ прѣмахзанието на френското управление изъ Далмация, благодарение на мощната и явна поддръжка на властитѣ, е успѣла да извърши много въ врѣда на Православната Църква — защото много православни църкви днеска сѣ въ рѣцѣтъ на католическо или униатско духовенство — но все пакъ успѣхътъ е проблематически. На чело на Православната Църква стои и правоправи мъжъ съ голѣмо благочестие, съ широки богословски познания, съ висока прѣданостъ къмъ Църквата и съ извъреденъ талантъ — той е прѣосвещени Никодимъ Милашъ, свършилъ Киевската

духовна академия. Той е Задърски епископъ, а неговъ другаръ и съратникъ за благочестието и православието е прѣосвещен. Герасимъ Петровиевичъ въ Бока Которска. Около двамата прѣосвещени епископи има клиръ, достойно приготвенъ за защита на благочестието. Изоставени сами на себе си и отцѣпени отъ другитѣ православни църкви въ Карловця и Сараево, съ които политически съображения на австрийскитѣ дипломати не позволяватъ да бѣдатъ съединени, тѣ се осѣщатъ слабички, но „благодатѣта на св. Духа, която дава крѣпостъ на слабитѣ“ — както се изрази достойниятъ прелатъ, ще подкрѣпи тия пастири и тѣ ще успѣятъ да запазятъ христовото православно стадо отъ похищение. Двѣтѣ епископии сѣ подчинени духовно на митрополита въ Черновець, който, като ромѣнецъ, много малко се интересува за двѣтѣ славянски православни епископии въ Далмация, така че тѣ сѣ оставени на своитѣ собствени сили. Сегашниятъ митрополитъ е високопрѣосвещени Владимиръ де Репта.

Въ борбата на прѣосвещенитѣ епископи и православно духовенство въ Далмация съ католическата пропаганда много помага и това обстоятелство, че папата е отворилъ борба срѣщу славянското богослужение и глаголитската азбука, каквито сѣ въ употрѣбление въ далматинскитѣ католически църкви — и срѣщу туй домогване на папата е станало цѣлото далматинско католическо духовенство. Азъ имахъ разговоръ съ нѣколко много видни далматински свещеници, и тѣ ме увѣриха, че нѣма да отстъпятъ въ борбата. Туй обстоятелство отваря очитѣ на далматинското католическо духовенство, какви домогвания, врѣдни за националността на далматинцитѣ проявява Римската Църква: поради това тѣ не криятъ своята симпатия къмъ Православието и къмъ борбата на Православната Църква съ римокатоличеството. Като се не уповава на далматинското католическо духовенство, Римската Курия изпраща калугери отъ различни ордени, които сѣ или италианци, или френци и германци — и туй още повече ожесточава далматинското духовенство.

Въ Задъръ има старинска църква Св. Симеонъ Богоприемникъ, въ която се намиратъ и Св. Мощи, положени въ ракла, обкована съ сребро и позлатена; обковата съставлява една рѣдка древна черковна художническа работа. Свещеникътъ — далматинець и католикъ, бѣ толкова добъръ да отвори раклата и видѣхъ Св. Мощи, на които се поклонихъ. Мощитѣ сѣ цѣли, а на пояса има опасъ къприненъ, по който има изрѣзанъ отъ едъръ чистъ бисеръ слѣдниятъ надписъ: „*Деспотъ Буро, Светомъ Симеону Богоприимцу, 1460*“. Той деспотъ Буро Бранковичъ билъ Срѣмски владѣтелъ. Надписътъ е направенъ съ кирилица, и по свидѣтелството на свещеника, църквата тогава била въ рѣцѣтъ на православнитѣ, което утвърждава и самата архитектура и старинскитѣ икони, пазени въ хранилището. Посѣтихъ друго светилище, тоже много важно въ черковно-религиозния животъ на далматинцитѣ; тя е църквата „Св. Михаилъ“, или другояче наричана „*Глаголичка църква*“, защото въ Задъръ при всичкия напонъ на Римъ да се изхвърли славянското богослужение съ глаголическитѣ църковни книги, икономътъ и свещеницитѣ на тая църква сѣ се противили и устояли на напона. Изпращани сѣ за свещеници монаси отъ раз-

лични ордени, обаче не сж успѣли да взематъ църквата въ рѣцѣтъ си. И нейната архитектура старинска свѣдѣтельствува нейното нѣкогашно православие.

За образованието на православно духовенство въ Далмация е основано още въ 1808 год. духовно училище въ Шибинико. Днеска то има 40 възпитаници вътрѣшни и нѣколко вънкашни. И тукъ ученикътъ, за да постѣпи въ духовното училище, трѣбва да прѣдстави свѣдѣтелство зрѣлостно отъ осмокласна класическа гимназия; независимо отъ това се изисква отъ кандидатитѣ да нѣматъ никакви тѣлесни недостатъци, да владѣятъ добръ слухъ и гласъ. И понеже туй духовно училище е най-старото, затуй то е най-добръ наредено и най-прочуто; въ него има ученици не само отъ Далмация, но още и отъ Хърватско и отъ цѣло Маджарско. И за туй училище ще поговоря на особно мѣсто.

Издава се въ Задъръ духовно списание „Гласникъ Православне Далматинске Цркве“, което се редактира отъ протопрезвитера Борне Кововић; то брои вече своето четиренадесетъ годишно течение. Въ 1908 година прѣзъ м. септември се изпълнява стогодишнината на самостоятелното устройство на Далматинската Православна Църква, избрането на първия православенъ епископъ и на основанието на богословското училище. По тоя поводъ още отъ сега се приготвя да бѣде отпразднуванъ тоя стогодишенъ юбилей съ всяка тържественостъ.

Д. М.

За самоубийството въ свѣтлѣцѣ съ въпроса за смисъла на живота.

• Срѣди многото въпроси, които занимаватъ изслѣдвачитѣ на развоја на обществения ни животъ и сериозно загрижаватъ иститѣ доброжелатели на челоѣчеството, е безспорно и въпросътъ за самоубийството. Било е врѣме, когато на послѣдното явление не се е обръщало внимание, когато то не е съставлявало въпросъ на врѣмето, грижа на социалната наука. Обаче крайното нарастване прѣзъ послѣднитѣ години числото на самоубийствата, което нагледно се констатира отъ статистиката, показва, че самоубийството, практикувано подъ каквато и да е форма и прѣдлогъ, е едно тъмно петно за съврѣменната цивилизация, за което трѣбва да се дири лѣкъ.

Подъ думата *самоубийство* азъ разбирамъ оная интелектуална постѣпка, къмъ която прибѣгва самъ пострадалиятъ и която има за слѣдствие прѣкрятване на физическия животъ. Като такава постѣпка, то се е практикувало отъ най-стари врѣмена и отъ различни по положение и развитие личности: самоубиватъ се стари и млади, богати и бѣдни, учени и прости, мъже, жени и дѣца, прѣдатели, герои и пр. Достатъчно е да се взремъ въ историята на човѣшкитѣ общества, за да забѣлѣжимъ, че самоубийството се е вършило по различни по съдържанieto си мотиви и съображения: „ту подъ влия-

нието на отчайването за ведостигане на извѣстно желаніе, мечта или идеалъ въ живота, ту отъ недоволство отъ живота или за неудовлетворяване на нѣкои капризи, ту, най-сетнѣ, подъ влиянието на тежкитѣ условия за съществуване. Цифровитѣ данни на статистиката показватъ, че прѣзъ послѣднитѣ години самоубийствата нарастватъ въ застрашителни размѣри, взематъ епидемиченъ характеръ. По-рано къмъ тоя родъ насилствена и осждителна смъртъ прибѣгваха само възрастнитѣ, когато напослѣдъкъ, за ужасъ на цивилизования свѣтъ, ежедневната преса взѣ да съобщава и за дѣтски самоубийства! Самоубиватъ се малки, невинни, неразбрали нищо отъ живота млади, крѣпки същества, самоубиватъ се тогава, когато радостта трѣбва да сияе по тѣхнитѣ лица, когато любовта, жаждата за животъ, за борба, за наслада, веселба, трѣбва да трепти, да гори въ тѣхнитѣ сърца. И обществото, частно бацитѣ, възпитателитѣ, народнитѣ управници не обръщатъ на това внимание Също вѣстницитѣ, пазители божемъ на народното благо, съобщаватъ за това въ най-долнитѣ си колони съ дребенъ шрифтъ, като че ли то не засѣга бѣднината на нашата цивилизация, когато нѣкъ въ същото врѣме по пътешествията на разни крале и царе, по нѣкои любовни и безнравствени скандали, не изпуцатъ да опишатъ, да разправятъ най-нищожнитѣ дреболии.

Благодарение на статистиката, е могло да се установятъ много интересни и поразителни данни относително характера на самоубийството. Тѣй на примѣръ, отъ съпоставянето и провѣрката на тѣзи мрачни данни се е забѣлѣзало, че най-много самоубийства у насъ ставатъ прѣзъ лѣтнитѣ мѣсеци, а най-малко — прѣзъ зимнитѣ, че най-обичнитѣ дни, избирани отъ мъжетѣ за тази цѣлъ, сж понеделникъ и вторникъ, а отъ женитѣ — недѣля, че се избиратъ по-вече утрѣшни часове, че гъстонаселенитѣ мѣстности, культурнитѣ страни, гдѣто противорѣчията и борбата въ живота сж по-изострени, даватъ по-вече самоубийства, отколкото малконаселенитѣ, некультурнитѣ мѣстности, че по-вече се самоубиватъ мъжетѣ, отколкото женитѣ, че послѣднитѣ прѣдпочитатъ да се давятъ и отравятъ, а първитѣ да се бѣсятъ и пр. Това сж всѣ данни забѣлѣжителни, които не трѣбва да се изпусчатъ изъ прѣдъ видъ. Азъ нѣма да се спирамъ върху тѣхъ толкова, колкото върху самитѣ таблици, показващи, какъ е растѣло числото на самоубийствата изобщо. Прѣдставлявамъ три таблици — първата и послѣдната заемамъ отъ една стара брошурка, а за третата даннитѣ съмъ черпилъ лично отъ „Държавенъ вѣстникъ“.

Извършени самоубийства

По години	Въ Прусия	Въ Австрия	Въ Англия	Въ Франция	Въ Италия
1874	3490	2151	1591	5617	1015
1875	3414	2217	1601	5427	922
1876	3917	2438	1770	5804	1024
1877	4330	2648	1690	5878	1139
1878	4688	2579	1764	6434	1159

Разпрѣдѣление на самоубийствата въ България:

Прѣзъ годинитѣ	Чрѣзъ отбѣсане		Чрѣзъ отравяне		Чрѣзъ оръжие		Всичко
1889							96
1900	41	20	3	5	50	6	195
1901	41	22	8	4	49	8	132
1902	39	22	4	10	43	5	133
1903	58	18	6	13	62	5	162
1904	50	20	9	2	75	9	165
За 8 м-ца отъ							
1905	38	27	9	4	49		132

Изложенитѣ цифри показватъ числото на самоубийствата, което показанитѣ държави даватъ. Ако разпрѣдѣлимъ сега това число пропорционално населението, ще видимъ, че на единъ милионъ жители въ Франция се пада приблизително около 250 самоубийства, въ Прусия — 240, Австрия — 200, Англия — 100, Италия 60, а въ България 40. Ще рече, че най-много самоубийства ставатъ въ културната и свободна Франция, а, сравнително, най-малко въ младата, по култура България. Обаче послѣдната благоприятна забѣлжка не трѣбва да ни радва, защото сомоубийствата могатъ прогресивно да нарастнатъ. Липсата на по подробни статистически данни у насъ не ми позволи да направя едно разпрѣдѣление на самоубийствата по мотиви. По тази причина се принуждавамъ да се спра само върху станалитѣ такива прѣзъ 1879 въ Прусия. Числото на самоубийствата прѣзъ тази година е 4547, които, разпрѣдѣлени по мотиви, даватъ слѣдната интересна таблица:

Причинитѣ на самоубийствата:

	мжже	жени
Тѣлесни страдания	245	75
Душезни болести	731	293
Грижи за къщовничество }	511	293
Грижи за прѣпитаване		
Домашни бъркотии, нещастни сѣмейни обстоятелства	163	28
Незаконна трудностъ	—	31
Пиянство и развратенъ животъ	464	9
Скърбъ за изгубване на роднини	15	6
Служебни грижи, оскърбена честь	54	10
Ревностъ, нещастна любовь, душевни вълнения	77	60
Позоръ, гризене на съвѣстятъ	251	45
Насищане на живота и разочарование	445	79
Неизвѣстни мотиви	775	128
Всичко:	3729	818

Както съ вижда отъ тази таблица, по-вечето отъ самоубийствата въ основата си иматъ психични причини, а по малкото сж вслѣдствие лошитѣ условия на съществуването — външнитѣ економическитѣ причини. Въ настоящата си статия азъ изключително ще се занимаю съ първитѣ.

И така, кои сж психическитѣ причини на самоубийството? Тѣ сж: лошото домашно възпитание, неправилното развитие, безнравственъ животъ, отсъствието на

по-високи, по-святи идеали въ бѣднината на човѣчеството, неправилно разбиране, или отсъствието на таково, цѣлтъ на живота, а най-вече отпадането на религиозността на населението, която за вѣрващитѣ е едно благодатно срдство. Неправилното възпитание и отсъствието на религиозността пораждатъ лошъ животъ, откърмяватъ безволни, хилави, по силитѣ и нуждитѣ си, ничтожни, низки и жалки по желанията и мечтитѣ си личности. Такива хора смисълтъ на живота си виждатъ въ извѣстни низки и земни наклонности и щомъ се изпрѣчи нѣкой на срѣща имъ, като попрѣчи за удовлетворението на прищевкитѣ имъ, се самоубиватъ. Самоубиватъ се често за най-пусти, смѣшни и нищожни нѣща; тѣ напр. самоубива се жена на богатъ фабрикантъ, защото за роклята ѝ недостигнало единъ метъръ лента, пкъ такава вече нѣмало; самоубива се жена, защото кроячтъ ѝ побъркалъ роклята и тя не могла да се яви въ нея на карнавала; самоубиватъ се млади дѣвици за недостигнати блѣнове, гимназисти получили слаба бѣлжка, чиновници, на които не е дадено повишение, учители, студенти, че живота билъ скученъ и безсмисленъ, офицеръ, че мундиртъ е опитненъ и той не можалъ да го защити. . . И какви не самоубийства! Нѣмало въ името на какво да живѣятъ, да работятъ, и се самоубиватъ. И какво показва това? Туй, че тѣхниятъ животъ е билъ пустъ, безсмисленъ, безсмисленъ до мжка. Нека се самоубиятъ, не искатъ да знаятъ, че наоколо животътъ кипи, кипи и иска работници, които работятъ за по-свѣтли идеали, за по-честита бѣднина, не за собственото си, а за общото благоденствие.

Въ каквото и състояние да се намира човѣкъ, той винаги е свързанъ съ обществото и сѣмейството си, длъженъ е за много работи тѣмъ, затова и животътъ му не принадлежи изключително нему. Животътъ не е даръ напрасенъ, даръ случаенъ. Ако самоубиецтъ, очевидно, разкъсва естествената, необходимата връзка съ околнитѣ си, то ясно говори, че не обича послѣднитѣ, да се труди за общото, а че центрътъ на неговиятъ животъ е било неговото собствено, егоистично „азъ“.

Мнозина отъ самоубийцитѣ въ прѣдсмъртнитѣ записки се мчатъ да докажатъ, че правятъ това за полза на обществото или на сѣмейството си; обаче това, вмѣсто оправдание, отива за тѣхно осжждане, защото за всѣки човѣкъ, отъ каквото и да е положение и развитие, има работа въ живота, ако ще да е нагледъ най-нищожната. Трѣбва обаче да спомена, че азъ тукъ не говоря за тѣй-нареченитѣ истинско-благороднитѣ самоубийства, които се явяватъ като самопожертване за достигане на нѣкой изключително благородна отъ общественъ характеръ цѣль. Отъ този родъ самоубийства изъ нашата най-нова история познаваме много примѣри, които трѣбва да се нарекатъ самопожертвования.

Ала тамъ, гдѣто известно лице иска да се избави отъ нѣкое неприятно *нему* положение, не може и да става дума за благороденъ мотивъ, който би послужилъ за оправдание. Да се бѣга, дезертира отъ живота въ най-силния му разгаръ, отъ полето на борбата, отъ тая борба, която трѣбва да има за наслѣдие Христовата правда, истина и общото благополучие, е позорно, малодушно и осждително. Човѣкъ трѣбва да се стреми да се бори съ тѣмнитѣ стихии на живота, а не да бѣга отъ него, защото този който бѣга е побѣденъ и бѣг-

ството му нѣма да подобри неговото положение въ задгробния миръ. И ако всѣки самоубиецъ погледнеше на нуждата, (въ тоя моментъ на нашия исторически земенъ животъ), отъ честни, непоковарени и идейни борци, ако се вслушаше въ страданията на своитѣ братя, въ великата пѣсенъ на живота или се позамислѣше върху цѣлѣта и назначението си, което, разбира се, не е да служимъ само на мамона, на себе си, се откажеше отъ мисълѣта да се самоубива и обрече да служи на другитѣ, то той щеше да стори по умно, по цѣлно и полезно нѣщо, както за общото, тѣй и за благото на съмейството си.

Миналата година вѣстницитѣ съобщиха, че учителѣтъ Жабовъ отъ ямболскитѣ училища, недоволенъ отъ живота си и тоя на околнитѣ, който, споредъ него, билъ скученъ, монотоненъ и безсмисленъ, рѣшилъ, че е безполезно да се живѣе и се самоубива! Самоубива се учителъ, животътъ, длъжността, дѣйността на когото сж много по-интересни, идейни и осмислени, отъ длъжноститѣ на който и да е другъ човѣкъ. „Напримѣръ, какво може да бѣде по-интересно отъ обучението и възпитанието на дѣцата. Ще доведатъ въ училището дѣтето. То по-нѣкога не умѣе да отличи лѣвата ръка отъ дѣсната. Идва врѣме и ученикътъ се развива, разцвѣтѣва, като сжщинско цвѣте. Лицето му става поосмислено, въ очитѣ му гори огънь *) отъ живостъ и енергия. Малкото страхливо, свѣнливо диваче, каквото е дѣтето при постѣпването въ училището, полека-лека, отъ день на день се прѣобразява и става човѣкъ. И за каква скука и безсмисленостъ говори Жабовъ, когато азъ не мога да зная по-голъма радостъ отъ тая, пораждана въ душата на учителя, като гледа, като съзнава, какъ той създава характери, възпитава човѣци, бждни борци за свѣтлитѣ идеали, граждани на една истинска правда! . . . „Животътъ е скученъ, безсмисленъ и затуй не струва да се живѣе“, — хленчи Жабовъ, досущъ тѣй, както се е измѣчвала, притиснатата отъ бремето на живота, Татяна, една отъ героинитѣ на „Мещане“ отъ Горки. Татяна сжщо, като нашия Жабовъ, е била учителка и посѣгва на живота си по сжщитѣ мотиви. Тя е загубила нишката на живота и затуй не може да гледа идейно, бодро на него. „О, азъ искамъ . . . но немога! Азъ съмъ се родила безъ вѣра въ сърдцето си. . . . Азъ се научихъ да разсѣждавамъ“. Затуй тя е скучаела, измѣчвала севъ училището и считала за безсмисленъ живота. А нейната другарка Цвѣтаева, учителка сжщо, казва: „Колко интересни дѣца има тамъ! азъ гледамъ на тѣхъ и се замислямъ: ето Новиковъ. Той ще свърши училището, ще влезе въ гимназията . . . слѣдъ това въ университета . . . струва ми се, че той ще бѣде докторъ! Такова солидно дѣте, внимателно, добро, има голѣмо чело, той е твърдѣ либищъ, ще работи много, безкористенъ, славенъ . . . и хората много ще го обичатъ, ще го уважаватъ . . . азъ зная. . . . Ужасно интересно е да си прѣдставишъ . . . какъ ще живѣятъ моитѣ ученици. . . . Ти виждашъ — Тая — това не е много . . . но ако ти знаеше — колко е приятно (стр. 106).

„За Цвѣтаева всѣки единъ ученикъ е живъ човѣкъ, интересна страница отъ живота. Тя се вгледва

въ тѣхъ, изучава, обръща страница слѣдъ страница и не може просто да се начуди, какъ може да се счита безсмисленъ животътъ при такава работа, да се скучае. Цѣлиятъ животъ е цѣленъ отъ интересъ“. *)

Прѣдставете си, че учителѣтъ Жабовъ е миналъ гимназията или педагогическо училище, може би свършилъ университетъ, гдѣто се прѣдполага, че човѣкъ добива ясно познание за всичко околно. Прѣди единъ мѣсець пѣкъ се самоуби единъ студентъ отъ Университета въ София, защото неговата другарка му отказала въ любовъ. Жабовъ, както и тоя студентъ, сж просидѣли надъ училищната скамейка 15 — 16 години, свършили на 20 — 22 години изучавали сж много прѣдмети, слушали уроцитѣ на видни учители и професори, прочели сж съ кола книги, знаятъ много работи, а само едно не знаятъ — цѣйността на живота, неговия смисълъ. И колко струватъ подиръ това всичкитѣ онѣзи познания на училището, за които е заплатено, похарчено скжпо и прѣскжпо, всичкото това обаяние отъ нашата култура, съ която ние обичаме да се гордѣемъ.

Жабовъ свършва, влиза въ живота и тамъ рѣшава, че послѣдниятъ е безсмисленъ и не струва да се живѣй. Свършилъ, както много свършватъ отъ насъ, безъ нѣкаква ясна цѣль, безъ твърда и горѣща вѣра въ тържеството на правдата, доброто, безъ разумно разбиране смисълѣта и значението на живота. Азъ се спрѣхъ надълго върху тоя конкретенъ случай, защото той охарактеризува мнозинството отъ просвѣтителитѣ самоубийци. Жабовцитѣ въ нашия животъ сж много, тѣ се срѣшатъ навредъ. Тѣ сж дѣца на тѣзи недозрѣли учения, които се жедно четатъ отъ нашата младежъ и у която убиватъ най-свѣтлитѣ пориви къмъ дѣйствителното човѣшко добруване, дѣца на тоя краенъ материалистиченъ духъ, който лѣхти напослѣдкѣ въ нашия общественъ животъ.

„Веднажъ приятелитѣ и ученицитѣ на Сократа довели древния мъдрецъ на едно пирейско пристанище близо до Атина, гдѣто товарили морскитѣ кораби. Тукъ на пристанището биле разхвърлени скжпи копринени платове отъ най-нѣжни цвѣтове и най-чудесни узорни, чудни вази, изкусно шити ковчори, дѣтски играчки отъ слонова кость, боядисано финикийско стѣкло, пурпуръ, златни украшения.

Ученицитѣ му минавали отъ мѣсто на мѣсто и не можли да се начудятъ, нагледатъ на изложенитѣ за продажба прѣдмети. А пѣкъ Сократъ си стоялъ спокойно на едно мѣсто. Ученицитѣ му се уморили най-сетнѣ, дошли при него и го запитали:

— Не е ли истина, че тукъ има много чудесни нѣща. Не можемъ да се нагледаме. Какъ ти се струва, учителю? Какво е мнѣнието ти по този въпросъ.

— Ще кажа, — отговорилъ Сократъ, че азъ пѣкъ стоя и се чуда колко много нѣща има, които свършено не трѣбватъ. Не само на менъ, ами на васъ и на другитѣ хора. За направата на тѣзи нѣща е изгубено много врѣме, трудове, материали. За тѣхното добиване, купуване ще се похарчатъ голѣми средства, за спечелването на които сжщо е потрѣбно голѣми усилия и много врѣме. И за какво е всичко това? Ще ги придобиятъ, купятъ? По лошава ли ще бѣда азъ безъ тѣхъ?

— Вие сега разбрахте сжщинската цѣна на всич-

*) Свещ. Г. Петровъ.

*) Свещ. Г. Петровъ.

китѣ тѣзи безполезни нѣща, — свършилъ мъдрецътъ: — да идемъ сега да изучаваме себе си, за да не бъдемъ въ живота безполезни нѣща.

Като погледне сега човѣкъ отъ сократовското гледище върху възпитанието, образуването и живота на мнозинството отъ самоубийцитѣ, па и на мнозина отъ насъ, неизбѣжно трѣбва да дойде до заключение, че много занятия и работи, които по съществото си сж съвсѣмъ непотрѣбни за живота, върху които много врѣме и усилия губимъ, се явяватъ лишна и безполезна тежестъ, тогава чакъ ни ставатъ ясни и обясними самоубийствата на младежтѣта, че животътъ билъ скученъ, не струвало да се живѣе^{*}). Живота сме си напълнили съ такива дреболии, на тѣхъ отдаваме грамадно значение, тѣхъ сме възвели на първо мѣсто, че ако се лишимъ отъ тѣхъ, вижда ни се животътъ тежъкъ. Всичко и всички, напоследъкъ, като че ли са стремятъ да дресиратъ звѣря а не да възпитатъ човѣка. Самоубийството е едно ненормално явление въ нашия животъ, пораждано отъ неправилното разбиране на живота, отъ лошото сѣмейно и училищно възпитание. Собствено въ нашитѣ училища не възпитаватъ, не учатъ младежтѣта както трѣбва да се живѣе, а само пълнятъ главитѣ на ученицитѣ съ разни математически, географически, химически формули и хронологии, като се стараятъ да изкаратъ само хладни машини на своята специалностъ.

Трѣбва да се възпитава прѣди всичко личността, па сетиѣ образува. Образуването не трѣбва да бѣде цѣль, но срѣдство за нравственото самосъзнаване, за подготвяне не марионетки, хладни фигури, а човѣци съ опрѣдѣлено ясни нравствени възгледи и задължения спрѣмо живота. Училището, сѣмейството, па и държавата, ако щѣте, защото и тя е единъ факторъ въ живота, трѣбва да се уловятъ ръка за ръка за да подготвятъ хора на правдата, на добросъвѣстността въ всѣка една работа и отговорността прѣдъ обществото, хора, които да иматъ морална сила за надвиване всички неприятности, съблазни и нещастия въ живота. Още отъ раждането трѣбва да се вдѣхне на дѣтето, че животътъ не е шегя, не е весель пиръ, не е мѣсто само за охолень животъ, за наслада, а сериозенъ трудъ, тежъкъ подвигъ къмъ царството на Вѣчната правда, за която и трѣбва да се стремимъ неуморимо, неотчайвайки се, а съ божественъ трепетъ въ гърди.

Никополь.

Х. Караламбевъ.

Училищни правила.

Миналата (1904 година), като проживѣвахъ въ Швейцария, азъ посѣтихъ градеца Ивердонъ. Поиска ми се да се запозная съ мѣстото, гдѣто е развивалъ дѣятелностъ великий филантропъ и педагогъ, Хенрихъ Песталоци. Но сега много малко нѣща ви говорятъ тукъ за този заблѣжителенъ човѣкъ. Тогава, на това плоско крайбрежие на Невшателското езеро, стариятъ замъкъ е билъ обкръженъ съ селски постройки, когато сега Ивердонъ, чистичкъ и красивъ градецъ, макаръ и само съ осемъ

хиляди жители, е съ широко развити условия за градски културенъ животъ. — Три книжарници, богата градска библиотека и до 1500 учащи се въ градскитѣ основни училища доказватъ тази културностъ.

Отъ възпоменанията — най-значителното и само говоряще — това е паметникътъ на Песталоци съ трогателния цитатъ изъ неговта автобиография: „Самъ азъ живяхъ като бѣденъ, за да науча бѣднитѣ да живѣятъ като хора“.

Замъкътъ, доста старо четирежгълно здание, съ кръгли и масивни кули по жлитѣ и отдадено въ него врѣме подъ разпорежданieto на Песталоци за неговий институтъ, сега нищо не ви говори за послѣдния. Той (замъкътъ) отдавна е прѣправенъ вжтрѣ по новий образецъ за градскитѣ училища, които сега всички се помѣщаватъ въ това здание. Живи, образни възпоминания, които биха ви прѣнесли въ миналото на този институтъ, не сж много. Обаче въ този новъ образецъ класни стаи азъ дойдохъ да се убѣди, че духътъ на Песталоци живѣе, не само въ стария замъкъ, но и въ всичкитѣ основни училища на Водуазкия Кантонъ. Моятъ погледъ се прикова върху голѣмитѣ стѣнни таблици, закачени въ всѣки класъ прѣдъ очитѣ на всички и удобно читаеми отъ всѣко мѣсто: „Училищни правила“ (Regles de l'ecole). Достатъченъ бѣ единъ бѣгълъ погледъ, за да разбере, че тѣзи правила сж могли да произлезатъ отъ ржцѣтѣ на ученицитѣ на великия наставникъ. Тѣзи правила сж елементарно прости; тѣ сж редактирани се необичайна за професионални педагогъ наивностъ. Но колкото повече се вдълбочавахъ при четението на тѣзи правила, толкова повече захващахъ да чувствувамъ, че въ тѣхъ има нѣщо съществено и въ своята простота много необходимо и нравствено. Неволно помислихъ, колко това е добро и самъ си зададохъ въпроса: Защо това е само тукъ, защо такива прости нѣща не се измислятъ напримѣръ у насъ?

Тѣзи правила сж установени въ училищата на цѣлий Водуазкий Кантонъ. Ето техниятъ текстъ.

1) Дѣте мое, ходи съ усърдие въ училището; не си губи врѣмето по пжтя и дохождай всѣкога къмъ назначений часъ.

2) Не дохождай съ мръсно лице, или съ мръсни ржцѣ, както и несчесанъ, защото училището трѣбва да се уважава.

3) Като влизашъ, поклони се на учителя си и на другаритѣ си.

4) Иди си право на мѣстото и си пригответи всичко, което ти е нужно за работа.

5) Не забравяй, че Богъ вижда всичко, каквото ти правишъ, слуша всичко, каквото ти говоришъ и знае всичко, каквото ти мислишъ.

6) Дѣте мое, обичай и уважавай учителя си, той полага живота си, за да те настави. Изпълнявай веднага и безъ роптание всѣка негова заповѣдь.

7) Слушай съ внимание когато той ти говори и отговаряй съ уважение на неговитѣ въпроси.

8) Не показвай неудоволствие или нетърпѣние, когато той ти заблѣзва и не се раздражнявай, когато те наказва — той върши това за твое добро.

^{*}) сжщай

9) Никога не измамвай учителя си, защото измата значи лъжа, а Богъ не търпи лъжата.

10) Дѣте мое, обичай другаритѣ си като братя.

11) Бъди всѣкога снизходителенъ и запазвай тѣзи, които сж по-малки отъ тебе.

12) Старай се да бъдешъ добъръ примѣръ за всички.

13) Никога не връщай зло за зло и не таи злоба въ сърдцето си.

14) Никога не другарувай съ тогози, който иска да постъпи лошо; напротивъ постарай се да го отклонишъ отъ това.

15) Не бивай завистливъ, но се старай да се сравнишъ съ тѣзи, които сж по-успѣшни и по умни отъ тебе.

16) Никога не извършвай донось за другаритѣ си съ намѣрение да имъ поврѣдишъ; но, когато те попита учительтъ ти за тѣхното поведение, говори открито и право.

17) Не се прѣсмивай ни надъ тѣзи, които нищо не знаятъ, ни надъ тѣзи, които се учатъ трудно, ни надъ сакатитѣ, ни надъ бѣднитѣ. Жали тѣзи послѣднитѣ и се помъчи да имъ помогнешъ съ каквото и да би било.

18) Въ никакъвъ случай да не произнасяшъ лоши думи и да не се биешъ съ другаритѣ си и никога не вземай това, което принадлежи тѣмъ.

19) Дѣте мое, не забравяй, че ти си дошълъ въ училището за работа и, че който не иска да работи, той не трѣбва и да яде. Работи, за да се научишъ. Тогави ти по-добъръ ще служишъ Богу, на стечеството си и на сѣмейството си.

20) Не губи врѣме по безполезни работи; малко е то (врѣмето) у тебе, за да получишъ образование, което ти е необходимо.

21) Каквато работа и да би вършилъ въ училището, тури въ нея всичкото си внимание; това което е нужно да направишъ, направи го както трѣбва.

22) Не привиквай къмъ безпорядкъ въ работитѣ си и вещитѣ си; съ порядкъ се печели врѣме.

23) Никога не напущай мѣстото си безъ позволение и когато ти позволятъ да излѣзешъ вънъ — връщай се, безъ да се бавишъ.

24) Не приказвай съ съсѣдитѣ си и не дигай шумъ въ класа.

25) Уважавай училищното здание, не мърси и не кърти нито стѣнитѣ му, нито каквито и да би било други нѣща.

26) Пази си книгитѣ добръ, за да ти служатъ дълго врѣме. Дръжъ тетрадитѣ си въ голѣмъ порядкъ. Не разхвърлай, не чупи и не губи учебнитѣ принадлежности, дадени тебе ичи на другаритѣ ти.

27) Като излизашъ изъ училището, не викай, не се забавлявай по улицата и не мъчи животнитѣ. Не влизай въ градинитѣ и двороветѣ; трѣбва да уважавашъ всѣка собственост.

28) Бъди вѣжливъ и почителенъ съ всѣки и не

забравяй думитѣ на Свещеното писание: „Стани прѣдъ бѣловласитѣ и почети особата на стареца“.

29) Това, което трѣбва да направишъ за училището, направи го, безъ да го отлагашъ: дългътъ прѣди всичко.

30) Дѣте мое, печели звание, то ще ти бъде нужно за прѣзъ цѣлия животъ; но въ това врѣме се старай да станешъ добродѣтеленъ. Не забравяй, че най-високото благо, къмъ което трѣбва да се стремимъ, това е мъдростта. Нищо друго, каквото и да би пожелалъ човѣкъ, не може да се сравни съ нея.

Може да се прѣвиди заблѣжката, че всичко това е азбученъ мораль и че едва ли си е струвало тру да за изработванието му въ форма на писани правила. Способниятъ и опитниятъ учитель ще направи всичко това въ своето училище и безъ написанъ правилникъ. Сетнѣ ще кажатъ напр., чѣ тѣзи правоучителни изречения по стѣнитѣ, или по таблицитѣ никога не достигатъ цѣльта; тѣ сж и за очитѣ праздно говорение и затова именно хичъ не проникватъ въ душата.

Да, това сж азбучни правила, но това не само не намалява, но напротивъ, удвоява тѣхното значение. Това сж основни правила за училищна порядъчностъ, върху която по-послѣ се съзижда правствената порядъчностъ у човѣка за прѣзъ цѣлия му животъ. Много ли сж тѣзи отъ нашитѣ народни учители, които могатъ да кажатъ, като турятъ рѣка на сърдцето си, че тѣхнитѣ ученици излизатъ изъ училището грижливо и надежно възпитани въ тѣзи правила? Тукъ работата не се отнася до добросъвѣстността, до желанието, а до резултатитѣ. . . Ние сме навикнали да гледаме отъ високо на този азбученъ изтърканъ мораль и его че ние прѣдъ очитѣ си наблюдаваме послѣдствията отъ това високомѣрие.

Ето защо, когаго видишъ простата, за всички достъпна формулировка на тѣзи азбучни правила, то неволно признавашъ въ тѣхъ единъ актъ на педагогическа мъдростъ. Това е важно не само за ученицитѣ, но и за учителя. За ученицитѣ тѣзи правила съставляватъ кодексъ за най-проститѣ начала на порядъчността, въ която тѣ сж длъжни да бждатъ възпитани — кодексъ, всѣкога новъ за тогози, който пръвъ път влѣзе въ училището, и колкото по-твърдо бъде изучаванъ отъ всички, толкова по добръ За учителя този кодексъ съставлява напомнювание и ръководство за основнитѣ обязанности, които лежатъ върху него като на възпитателъ. Дали такива таблици само ще гадаличкатъ очитѣ — това зависи всецѣло отъ учителя и ако тѣ сж за него една непотрѣбна формалностъ, то сжща такава непотрѣбна формалностъ ще бждатъ и за неговитѣ ученици — „Ние знаемъ тѣзи правила наизустъ — разказвахъ ми водузкитѣ ученици — и учительтъ много строго наблюдава, щото ние да ги изпълняваме“.

Това е истина, въ която азъ имахъ случай да се удостовѣря.

Колко добръ би било, ако и нашитѣ ученици знаеха на изустъ такива правила и ако нашитѣ учители не ги считатъ за праздни, а старателно да биха възпитавали първитѣ въ добросъвѣстното имъ съблюдене. . .

Бил. на пръв. Като даваме въ прѣводъ горнитѣ редове на автора — руснакъ, който ги е прѣдзначилъ за руското общество изобщо и за руския учителъ частно, ние горещо прѣпоръчваме тѣзи правила на българскитѣ учители, искренно любящи възпитанието на своитѣ ученици. И нека първитѣ взематъ примѣръ отъ своитѣ швейцарски колеги, че истинскитѣ прогресъ, на благата на който се радва цѣлятъ швейцарски народъ, се дължи на грамаднѣшето влияние, което сж оказали при възпитанието по-горе-прѣдаденитѣ правила, и че модерното западничество, отъ което се възхищава голѣма частъ отъ нашето учителство, е съвършено чуждо за самитѣ западници — швейцарци и че непростенъ грѣхъ вършатъ тѣзи отъ нашитѣ възпитатели, които се мъчатъ да втѣлятъ въ главитѣ на нашитѣ дѣца — ученици — учения, които даже такава мирова величина по педагогията, като Песталоци, не е считалъ за добри. Нѣщо повече. Великиятъ филантропъ — педагогъ се е мъчилъ всячески да вдѣхне у дѣцата любовъ къмъ Бога, отечеството и ближния и съзнание на дълга

Съ съжаление обаче ние гледаме днесъ, какъ нашата учаща се младежъ се отклонява съзнателно отъ тѣзи добродѣтели и, вмѣсто всемирна обичъ се всѣва въ крѣхкитѣ души на нашитѣ дѣца умраза. Нека примѣрътъ на швейцарскитѣ учители послужи за примѣръ и на нашето учителско тѣло и да видимъ и ние тѣзи златни правила напечатани и закачени по стѣнитѣ на нашитѣ училища. За резултата нѣма защо да се безпокоимъ — Швейцария е прѣдъ очитѣ ни.

Л. Г.

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛѢТОПИСЬ.

Вжтрѣшенъ отдѣлъ.

Освещението на Сарсанларската църква. Тутраканско. Християнитѣ отъ с. Сарсанларъ, като имаха голѣма нужда отъ църква, отъ нѣколко години съ голѣми усилия и съ Божията воля направиха още миналата година църква, а тая година на 11-й Май-Св. Кирилъ и Методий-рѣшиха да стане освещението. На 9-й того Негово Високо прѣосвещенство Св. Доростолски и Червенски Митрополитъ Г въ Василий отпътува прѣвъ Тутраканъ за Сарсанларъ. Гражданитѣ отъ Тутраканъ, като се научиха за идването му голѣмо и малко се раздвижи и всѣкому въ устата звучеше — „Дѣдо Владика иде!“ Скелята бѣше окичена съ зеленина. Посрѣщането му стана много сживено отъ свещеницитѣ, гражданитѣ и учителитѣ съ ученицитѣ отъ класното и основното училище на чело на общинския кметъ, който го поздрави съ кратка рѣчь. Двѣ ученички му подадоха букети отъ розови цвѣтове. Глѣдката бѣше трогателна, до като пристигна до къщата на Архиерейския Намѣстникъ, гдѣто го посѣтиха всички видни граждани радостно. Трѣбва въ случая да се благодаримъ на инициаторитѣ на посрѣщането. На 10-го Негово Високопрѣосвещенство отпътува за Сарсанларъ и изъ пѣтя имаще устроени посрѣщания отъ християнитѣ на с. Вискюй, Узунджу-орманъ и др. облечени въ празнична прѣмена и отъ група селяни накачени на коне, които вървѣха прѣдъ файтона му; къмъ 4 часа подиръ обѣдъ пристигна въ селото и бѣ посрѣщнатъ отъ всичкитѣ селяни и селянки и ученицитѣ. Една ученичка му подаде букетъ и всички единогласно викана — „ура!“ Слѣдъ отпускъ на вечерното богослужение държа назидателна рѣчь. На Св. Кирилъ и Методий въ петъ часа сутринята камбаната заби и зовѣше всѣкого за новия домъ Господень, и Негово Високопрѣосвещенство повторно дойде въ храма за освѣщението му, придруженъ отъ

протосингела Богослова и свещеницитѣ. Слѣдъ извършване освѣщаванието, се започна Св. Литургия и подиръ четенето на С. Евангелие. Св. Старець говори по случай празника и за любовта къмъ ближнитѣ. Подиръ обѣдъ биде изпратенъ, както бѣ посрѣщнатъ за Тутраканъ, а на другия день (12 май) сутринята изпратенъ отъ по-видни граждани за Русе. Прѣзъ кждѣто мина Негово Високопрѣосвещенство всѣваше радостъ въ сърдцата и душата на граждани и селяни и даваше имъ своитѣ бащински съвѣти. Българинтѣ винаги цѣни своитѣ достойни Архипастири, ще остане вѣрнѣнъ служитѣль на своя Богъ, църквата и почитателъ на своитѣ достойни Архипастири. За това нека се не плашимъ отъ разнитѣ антихристовци, защото и самиятъ Божественъ учителъ и основателъ на църквата е казалъ: „И врата адова не удолѣютъ ѿ:“

З.

гр. Тутраканъ, 20/V 1906 год.

Тутраканъ. На 9-й Май т. г. градътъ ни бѣ щастливъ да посрѣщне Негово Високопрѣосвещенство Св. Дор. и Черв. Митрополитъ, г. г. Василий, който трѣбваше да мине отъ Русе прѣвъ Тутраканъ, за да отиде въ село Сарсанларъ (Тутр.), дѣто на 11-й Май да освети новопостроена църква. Макарь и да не бѣ официално идването на Св. Старець, обаче гражданитѣ, лишени отъ чести удоволствия да посрѣщатъ и изпращатъ високи гости, съумѣха да отдадатъ подобаващата честь на Духовния си вождъ. Още отъ сутринята се забѣлѣваше да ставатъ особени приготовления на пристанището, гдѣто къмъ 6 ч. слѣдъ обѣдъ щѣше да пристигне параходътъ, носящъ Митрополита. По покана на градския кметъ при посрѣщането трѣбваше да присѣтствуватъ и ученицитѣ отъ класното и основни училища въ града, както и всичкитѣ чиновници отъ разнитѣ учреждения. Къмъ 6 ч. се забѣлѣваше особено стечение на гражданитѣ къмъ пристанището, което цѣло сѣ потъгнало въ зеленина. Въ 7 ч. и параходътъ пристигна. Всички, съ затаенъ дѣхъ, очакваха да видятъ Високия Гость. На понтона Митрополитъ бѣ посрѣщнатъ съ привѣтственитѣ рѣчи на Архиер. Намѣстникъ сакел. свец. Игнатий Д. Черневъ и Градския Кметъ. Трогателно бѣ изненаденото поднасяне букети отъ двѣ дѣца — момче и момиче — ученици отъ 1-о отделение. Самъ Архипастирътъ, трогнатъ отъ тая дѣтска любезностъ, благослови дѣцата и всички ученици, като имъ пожела дългоденствие и успѣхъ въ пѣтя къмъ истината. А гражданитѣ, гологлави и вторачени въ мощната фигура на своя Духовенъ Вождъ, радостно приемаха неговитѣ любезни думи.

На много още официални посрѣщания и изпращания съмъ билъ свидѣтель, обаче такава задушевностъ, такава искренностъ и чистосърдечностъ, никогажъ и нигдѣ не бѣхъ виждалъ, както въ случая. Съ съжитѣ чувства бѣ посрѣщвалъ Негово Високопрѣосвещенство и по пѣтя си за село Сарсанларъ отъ селенитѣ на околнитѣ села. А що показва това? Не това ли, че нашиятъ народъ, въпрѣки привидната си заспалостъ, е ждѣнъ за духовна пробуда? Това най-добрь се потвърди въ самото село Сарсанларъ, гдѣто Негово Високопрѣосвещенство на вечерната срѣщу 11-й Май и на литургията слѣдъ освещението на храма, държа рѣчи за „християнската любовъ“ и „християнското велико търпене“. Всички християни, задрѣстени до задушване въ църква, съ зяпнали уста слушаха своя Духовенъ Пастиръ, който, съ приожщото си краснорѣчие и мъдростъ, цѣли 50 минути държа паството си въ бодростъ и обаяне отъ мислитѣ, които имъ наказа.

А какво щѣше да бѣде това паство, ако поне веднажъ въ мѣсеца се хранѣше съ такава духовна храна?

С. П. Бяновъ, учителъ.

Отъ св. синодъ на българската църква. Извѣстие за даване на конкурсъ стипендията, учредена въ споменъ 25-годишния юбилей на Негово Блаженство, Българския Екзархъ Иосифъ I.

Миналата година отредениятъ за тази стипендия изпитъ не се състои по неявяване на кандидати. Сега за същата тая стипендия се отреджа новъ конкурсенъ изпитъ. Изпитътъ ще почне на 15-й юний т. г. въ Софийската Духовна Семи-

нария. Лицето, което получи стипендията, ще слѣдва въ една отъ духовнитѣ академии въ Русия.

Кандидатитѣ, които желаятъ да взематъ тази стипендия, трѣбва да прѣдставятъ въ управлението на Софийската Духовна Семинария въ София слѣднитѣ документи: 1) свидѣтелство за завършено срдннѣ богословско образование и 2) медицинско свидѣтелство, че сж здрави и безъ физически недостатъци.

Изпититѣ ще бжде писменъ и устенъ.

Писменъ: по Български езикъ, Нравствено богословие Омилетика и Философия.

Устенъ: по Св. Писание (Вѣхтия и Новия завѣтъ), Догматическо Богословие, Всеобща църковна история, Руски езикъ, единъ отъ старитѣ езици, грѣцки или латински, и единъ отъ новитѣ — френски или нѣмски.

Програмата по прѣдмети е слѣдната:

1) **Български езикъ:** развитие на тема отъ българската литература или история.

2) **Нравствено богословие:** общи понятия за науката Нравствено богословие; за нравствения законъ Божий и нравствения животъ и дѣятелността на човѣка—христимнинъ изобщо; частното учение за длъжноститѣ и добродѣлитѣ на христианина по отношение къмъ ближнитѣ, като членове на обществото.

3) **Омилетика:** върху зададенъ текстъ проповѣдь която да отговаря на всички омилетически изисквания.

4) **Философия:** понятия за философията; началнитѣ основания на философията и тѣхната задача; началнитѣ основания на Естественото богословие; началнитѣ основания на космологията; началнитѣ основания на рационалната психология и на Нравствената философия.

5) **Св. Писание:** а) Вѣхти завѣтъ: прѣдварителни свѣдѣния за Св. Писание изобщо и за правилата изяснението на Св. Писание; понятие за Св. Писание; най-употрѣбителнитѣ названия на цѣлия съставъ на св. книги въ самото Св. Писание и у църковнитѣ писатели; главниятъ прѣдметъ на цѣлото Св. Писание; дѣлене на св. книги по време на написването вѣтхозавѣтнитѣ и новозавѣтнитѣ и изобщо понятие за единитѣ и другитѣ. Дѣлене на св. книги по съдържание на законоположителни, исторически, учителни и пророчески; понятие за канонически и неканонически книги, първоначалния текстъ на Св. Писание отъ Вѣхтия и новия завѣтъ; кратки свѣдѣния за най-важнитѣ прѣводи на Св. Писание; бѣлѣжки за другитѣ най-извѣстни, особено древнитѣ прѣводачи; четене и прѣводъ отъ всичкитѣ вѣтхозавѣтни книги съ обстоятелно изяснение на опрѣдѣлени въ подробна програма мѣста; б) Новия завѣтъ: понятие за св. книги; произхождение, кратка история, подлинностъ и дѣлене на новозавѣтнитѣ книги; четене, прѣводъ и обстоятелствено тълкуване.

6) **Догматическо богословие:** въведение; за Бога изобщо; за Бога единъ по сжщество; понятия за свойствата Божии и тѣхното раздѣление; общи свойства; частни Божии свойства; за троичието Божие; различието между Божескитѣ лица; за Бога като творецъ; за Бога като промислителъ; отношенията на Бога къмъ духовния миръ; отношенията на Бога, като творецъ, къмъ човѣка; отношението на Бога, като промислителъ, къмъ човѣка; за Бога като спасителъ изобщо; за Иисуса Христа особено; за изкуплението изобщо; пророческото служене на Христа; първосвещеническото служене на Христа; понятие за освещението и благодатта; за църквата изобщо; за таинства изобщо; за Бога като мѣдзовѣдатель.

7) **Всеобща църковна история:** по програмата на духовната семинария.

8) **Руски езикъ:** знание етимологията и синтаксиса; умѣние правилно и изразително четене; свободно прѣвеждане общедостѣпни откъслечи, знание наизусть избрани стихотворение, басни и пословици.

9) **Латински:** прѣводъ съ граматически разборъ на нѣколко реда отъ Цезаровитѣ коментари за галската война или отъ Цицероновитѣ рѣчи противъ Катилина.

10) **Грѣцки езикъ:** прѣводъ съ граматически разборъ нѣколко реда отъ Ксенофоновия Анабасисъ.

11) **Нѣмски (френски) езикъ:** знание на главнитѣ граматически прапила: склонение на сжществителнитѣ и прилагателни имена, на мѣстоименията и члена; най-важни синтаксични особености.

Размѣрѣтъ на стипендията е 1800 л. годишно.

Външенъ отдѣлъ

Българска Телеграфна Агенция.

Петербургъ, 24 май. Въ Государствената Дума се образува умѣрена партия, която ще се старае да противодѣйствува на аграрния радикализъмъ на конституционно-демократическата и селската партии. Назаватъ като водители на умѣренитѣ г. г. графъ Хайденъ, Львовъ, Котляревски, Кузминъ, Караваевъ.

Цариградъ, с. д. Съобщаватъ отъ Битоля, че българския първенецъ Пандо Козаревъ отъ Охридъ билъ убитъ отъ турчина Селимъ Гизакъ отъ Струга прѣдъ очитѣ на притежателитѣ на двата чифлика, които се намиратъ въ сѣдство съ мѣстото на убийството. Прѣди нѣколко години единъ братъ на Пандо Козаревъ билъ убитъ отъ сжщия Селимъ Гизакъ. Полицията още не била арестувала Селима.

Цариградъ, с. д. Четирма турци отъ с. Злокучени, битолска каза, влѣвали на 11 май въ монастиря, който се намира при грѣцкото село Буково; отъ тогава вече не ги виждали. Властитѣ направилъ обиски въ Буково, но не открили нищо. Твърдятъ, че гърци сж избили тия четирма турци за да имъ взематъ пушкитѣ.

ОБЯВЛЕНИЕ.

Настоятелството при църквата „Св. Николай“, въ Стара-Загора обявява, че втората есория при църквата по старостъ на досегашний свещеникъ е вакантна, за която търси кандидатъ за свещеникъ.

Кандидатътъ трѣбва да е свършилъ Духовна Академия или Семинария, да владѣе Източното църковно пѣние и църковното правило, да е проповѣдникъ и да притежава качества, изискуеми се отъ апостолскитѣ правила.

Желающиятъ да бжде кандидатъ за свещеникъ въ вакантната епархия, умолява се да се съобрази съ разпореджанията на чл. 72 отъ Екзарх. Уставъ.

При това трѣбва да се яви три недѣли подъ редъ да пѣе и проповѣдва въ църквата.

Ст.-Загора, 1 май 1906 г.

2—3

Отъ църковното настоятелство.

Обявление

МЛАДЕЖЪ съ IV класно образование, 8 годишенъ чиновникъ по църковната и др. администрации, опитенъ канцеларистъ, съ красивъ почеркъ, **Гърмогласенъ църковенъ пѣвецъ**, владѣющъ добръ църковния редъ и въсточното църковно пѣние, търси мѣсто за писаръ въ Архиерейско Намѣстничество, или писецъ въ Митрополия съ скромно възнаграждение.

Споразумѣние до свещеникъ **Георги п. Стайковъ**. — Чирпанъ.

3—3